

Tárgymutató

A, Á

Abbe-próba, 201
 adatok transzformációja, 354
 addíciós tétel, 29
 additív hatás, 277, 287
 adekvát függvény, 115, 137, 292
 aktív kísérlet, 274
 alapszint, 284
 általános lineáris modell, 272
 általános regressziós próba, 117, 272
 alternatív hipotézis, 48
 Anderson–Darling-próba, 94
 ANOVA-tábla, 214
   egy rögzített, egy véletlen faktor
     keresztosztályozással, 261
   egy véletlen faktor, 250
   hierarchikus osztályozás, 267
   két rögzített faktor
     keresztosztályozással, 236
   két véletlen faktor
     keresztosztályozással, 258
 A-optimális terv, 274
 arányos hiba, 368
 arányos skála, 12
 arcsin transzformáció, 228
 aszimptotikusan torzítatlan becslés, 35
 átlag, 26
 átlagmodell, 211, 232
 átlagos veszteség, 364
 átváltásos módszer (foldover), 310
 augmented design, 345

B

Bartlett-próba, 76, 217
 beágyazott faktor, 268
 beállító (adjustment) faktor, 365
 becslés, 34
   hatásossága, 35
   maximum-likelihood, 41
   torzítatlan, 35
 becslések
   általánosabb minősítése, 39
   tulajdonságai, 35

  tulajdonságainak vizsgálata, 39
 becslési módszerek, 40
 becsült korrelációs együttható, 108
 binomiális eloszlás, 18
   közelítése normális eloszlással, 23
   közelítése Poisson-eloszlással, 23
   várható értéke, 19
   varianciája, 19
 blokk, 259
 blokkokra osztás, 317, 355
 Bonferroni-eljárás, 229
 botched run, 356
 Box és Wilson módszere, 326
 box-and-whisker plot, 25
 Box-Behnken tervtípus, 336
 Box-Cox-transzformáció, 222, 354
 box-plot, 25

C

célfüggvény
   minőségjavító kísérlettervezésé, 369
   többszörös, 278
 centrális határeloszlási tétel, 27
 centrumpont, 284, 291
   centrumponti mérés, 291, 294
   minőségi faktornál, 324
 Cochran-próba, 76, 311
 critical mix, 320

Cs

csak-nem-szignifikáns próba, 273
 csak-szignifikáns próba, 239, 264
 csillagponti mérés, 334
 csoportmunka, 349
 csoportok közötti szórásnégyzet, 208
 csoportokon belüli szórásnégyzet, 207

D

Daniel plot, 300
 desirability function, 279
 determinációs együttható, 118
 determinisztikus független változó, 111
 d -függvény, 279

diszkrét függő változó transzformációja, 228

diszkrét valószínűségi változó, 13

- eloszlásfüggvénye, 13
- sűrűségfüggvénye, 13

Dixon próba

- kis mintára, 101
- nagy mintára, 102

dobozos ábra, 25

D-optimális terv, 274

Durbin-Watson próba, 202

E,É

effect sparsity model, 299

effects model, 211

efficiens becslés, 35

egy faktor szerinti osztályozás, 206

egy véletlen faktor szerinti osztályozás, 248

egyenesek párhuzamosságának vizsgálata, 272

egyenesek vízszinteségének vizsgálata, 272

egyesítés (pooling), 259, 270

egyesített szórásnégyzet, 70, 138, 207

egymintás próbák, 404

egymintás t -próba, 66

egyoldali ellenhipotézis, 51, 61, 68

egyszerűsített becslésmódszer, 180

együttes eloszlás

- eloszlásfüggvénye, 104
- sűrűségfüggvénye, 104

elegytervek, 343

elfogadási tartomány, 49

ellenhipotézis, 48

eloszlásfüggvény, 13, 14

- folytonos valószínűségi változóé, 14
- Gauss-eloszlásé, 20

elsőfajú hiba, 54

- valószínűsége, 54, 354

elsőrendű interakciós tag, 297

eltérések négyzetösszege, 115

- négyzetösszegének felbontása, 136, 145, 212, 234

elutasítási tartomány, 49

elvégezendő mérések száma, 58, 80

error szórásnégyzet, 137, 207

experimentwise error rate (EER), 301

extrapoláció, 111

extrém értékek, 200

F

factor sparsity, 301

faktorok, 206, 231, 275

- egyenkénti változtatása, 276
- egyszerre változtatása, 276
- kézbentartható, 350, 376
- kijelölése, 319
- rögzített, 247
- véletlen, 247
- zajfaktorok, 350, 376

faktorszint, 275, 284

fél-normális háló, 300

feloldóképesség, 309

F -eloszlás, 33

F -eloszlás szabadsági foka, 33

feltételes sűrűségfüggvény, 104

Fisher-Cochran-tétel, 28, 116, 213

folyamatábra, 349

folytonos valószínűségi változó, 13

- eloszlásfüggvénye, 14
- sűrűségfüggvénye, 14

forgathatóság, 290, 335

főhatás, 286, 297

főhatás-ábra, 286

F -próba, 65

funkcionális tervezés, 375

független valószínűségi változó, 179

függő változó megválasztása, 222, 350

G

Gauss-eloszlás

- eloszlásfüggvénye, 20
- sűrűségfüggvénye, 20

Gauss-háló, 95, 122, 299

general linear model, 272

generáló összefüggés, 307

görbeség-ellenőrzés, 293

gradiens, 326

Grubbs próba, 102

Gy

gyakorisági hisztogram, 14

H

half-normal probability plot, 301
 halszálka-diagram, 349
 harmadrendű interakciós tag, 297
 három faktor szerinti
   keresztosztályozás, 262
 háromszintes terv, 329
 hatás, 286
 hatásábra, 286
 hatásmodell, 211, 232
 heredity-szabály, 305
 hibák függetlensége, 210, 232, 273, 355
 hibaterjedési törvény, 186, 200
 hierarchia-szabály, 305
 hierarchikus osztályozás, 265
 hipotézisvizsgálat, 48
 hisztogram, 14
 homoszkedaszticitás, 209, 232

I,Í

időbeli korlátozás, 273
 igazított R^2 , 118
 illeszkedés jósága, 118
 illeszkedésvizsgálat, 90
   grafikus módszerrel, 94
   statisztikai próbával, 90
 individual error rate (IER), 301
 interpolációs formula, 110
 intervallum skála, 12
 intervallumbecslés, 45
 intervallum-hipotézis, 85
 Ishikawa-diagram, 349
 ismételhetőség, 248

J

jel/zaj viszony, 367
 jelleggörbe, 57
 jóslás, 351
 jóslási intervallum, 97
 jóslási sáv, 127

K

kalibrációs egyenes, 129, 139
 keresztosztályozás
   egy rögzített és egy véletlen faktor
   szerint, 259

  két véletlen faktor szerint, 256
 két egyoldali t -próba, 84
 két faktor szerinti keresztosztályozás,
   232, 256
 két szint összehasonlítása, 229
 két szórásnégyzet összehasonlítása, 33
 kétlépcsős optimalizálás, 365
 kétmintás próbák, 405
 kétmintás t -próba, 70
 kétváltozós normális eloszlás, 107
 keveredési rendszer, 308
 kézben tartható faktorok, 350, 376
 khi-négyzet (χ^2)-eloszlás, 28
 khi-négyzet (χ^2)-eloszlás felbontási
   tétele, 28
 khi-négyzet (χ^2)-eloszlás szabadsági
   foka, 28
 khi-négyzet (χ^2)-próba, 62, 92
 kiegyensúlyozott terv, 215
 kimutatható eltérés nagysága, 72, 270
 kimutatható hatás nagysága, 273, 314
 kísérleti terv, 274, 285
 kísérleti tervek
   időbeli struktúrája, 273
   térbeli struktúrája, 273
 kísérő változó, 271
 kiugró érték, 101
 kívánatossági függvény, 279
 kocka-terv, 277
 Kolmogorov-Szmirnov-próba, 91
 kompozíciós tervek, 334
 konfidenciaintervallum, 44, 45, 78, 97,
   216, 221
 konfidenciasáv, 119
 kontraszt, 229
 kontroll-csoport, 229
 konzisztens becslés, 35
 korreláció, 104, 107
 korrelációanalízis, 109
 korrelációs együttható, 107
 korrelációs modell, 179
 korrigált tapasztalati szórásnégyzet, 30,
   37
 kovariancia, 106, 188
 kovarianciaanalízis, 271
 kovarianciamátrix, 106, 165, 187
 kölcsönhatás, 276, 288, 297
 kölcsönhatás-ábra, 287, 289

közel ortogonális terv, 356
 közepes négyzetes hiba, 39, 363
 kritikus érték, 49
 kumulált relatív gyakoriság, 15
 kvartilis, 26

L

latin négyzet, 262
 legkisebb négyzetek módszere, 40, 112,
 163, 211
 súlyozott, 144
 Lenth módszere, 300
 Levene-próba, 77, 217
 likelihood-függvény, 42, 113
 lineáris regresszió, 110
 logit-transzformáció, 372
 LSD-próba, 229

M

maradék szórásnégyzet, 207
 másodfajú hiba, 54
 valószínűsége, 54, 55, 80, 270
 másodfokú kísérleti tervek, 329
 másodrendű interakciós tag, 297
 maximum-likelihood-módszer, 41, 113
 means model, 211
 medián, 17
 meghatározó kontraszt, 308
 mennyiségi faktor, 230, 278, 283
 mennyiségi skála, 12
 mennyiségi változó, 12, 277
 mérések sorrendje, 132
 mérési skála, 12, 277
 metrológiai elemzés, 188
 minél kisebb, annál jobb, 370
 minél nagyobb, annál jobb, 370
 minőségi faktor, 283, 285
 minőségi skála, 12
 minőségi változó, 12, 277
 minőségjavító kísérlettervezés, 359
 célfüggvényei, 369
 minta, 13, 25
 modell
 átlagmodell, 211, 232
 hatásmodell, 211, 232
 regressziós, 179
 varianciakomponens, 249

modellezés, 351
 modellredukció, 303
 módusz, 17
 momentum, 43
 centrális, 43
 elméleti, 44
 közönséges, 43
 momentumok módszere, 43
 Monte-Carlo módszer, 40
 MSE (Mean Square Error), 39
 működési jelleggörbe, 57

N

négyzetes veszteségfüggvény, 361
 négyzetösszeg felbontása, 28, 115, 212,
 234
 nem-centrális t -eloszlás, 80, 99
 nem-centralitási paraméter, 81, 99
 nested design, 265
 névleges a legjobb, 369
 névleges skála, 12
 noncentrality parameter, 81, 99
 normal probability plot, 95
 normálegyenletek, 112
 normálegyenlet-rendszer, 164, 233
 normális eloszlás, 19
 normalitásvizsgálat, 90, 204
 normalizált (standardizált) normális
 eloszlás, 20
 null-eloszlás, 62
 nullhipotézis, 48

O,Ó

OC-görbe, 57
 ok-okozati diagram, 349
 omega-transzformáció, 372
 optimalizálás, 274, 375
 kétlépcsős, 365
 optimalizáló kísérlettervezés, 283
 optimum megközelítése, 326, 338
 optimumkeresés, 281
 ortogonális
 hipotézisek, 229
 kísérleti tervek, 285, 376
 kísérő változó, 271
 modell, 272
 polinom, 230

változó, 166, 286
 ortogonalitás, 166, 277, 285, 335
 ortogonalizáló transzformáció, 329
 osztályokba sorolás, 90
 overparameterized, 211

Ö,Ő

összehasonlítás
 kontrollcsoporttal, 229
 páronkénti, 229
 post-hoc, 229
 tervezett, 229
 összetett hipotézis, 57

P

p érték, 54, 78
 paraméter, 16
 paraméterbecslés, 34
 paraméterekben lineáris függvény, 175
 paramétertervezés, 375
 Pareto-ábra, 299
 Pareto-elv, 299
 páronkénti összehasonlítás, 229
 páros t -próba, 72
 passzív kísérletek, 274
 PerMIA, 366
 pick the winner, 305
 Poisson-eloszlás, 19
 közelítése normális eloszlással, 24
 polinom
 fokszámának meghatározása, 172
 polinom illesztése, 170
 pontbecslés, 44
 post-hoc összehasonlítások, 229
 próba
 ereje, 57
 erőfüggvénye, 57
 működési jelleggörbéje (OC-görbe),
 57
 próbák
 egymintás, 404
 kétmintás, 405
 próbastatisztika, 49
 pseudo standard error, 300

R

R^2 , 118

R^2 , igazított, 118
 randomizációs korlát, 273
 randomizálás, 210, 233, 316, 355
 redundancia, 301, 357
 regresszió
 független valószínűségi változóval,
 179
 lineáris, 110
 polinomokkal, 170
 többváltozós lineáris, 162
 regresszióanalízis, 110
 feltételei, 111
 feltételeinek ellenőrzése, 200
 regresszióanalízis és varianciaanalízis
 kombinációja, 272
 regressziós modell, 179
 relatív gyakoriság, 14
 rendszeres hiba, 186
 repeated measures, 273
 reprodukálhatóság, 248
 Resolution (Res), 309
 részfaktortervek, 307
 reziduális négyzetösszeg, 213
 reziduális szórásnégyzet, 116, 137
 reziduumok grafikus vizsgálata, 121,
 200
 robusztus szórás, 300
 robusztusság-vizsgálat, 275
 rossz pont, 380
 rögzített faktor, 247

S

Satterthwaite-közelítés, 254
 Scheffé-módszer, 229
 screening, 351
 set to zero, 211, 212
 Shapiro–Wilk-próba, 94
 sigma restricted model, 210
 SN, 367
 sokaság, 13
 sometimes pooling, 305, 354
 sorrendi skála, 12
 split-plot terv, 273, 325
 stabilitásvizsgálat, 378
 statisztika, 16, 25
 statisztikai próba, 78
 súlyok, 145

súlyozott
 legkisebb négyzetek módszere, 144
 súlyozott átlag, 37
 sum to zero megkötés, 210, 212
 sűrűségfüggvény, 13, 14
 folytonos valószínűségi változóé, 14
 Gauss-eloszlásé, 20
 többváltozós eloszlásé, 104

Sz

szabadsági fok, 28
 számtani közép, 26
 várható értéke, 26
 varianciája, 26
 szélsőérték, 326
 szignifikanciaszint, 50
 szignifikanciavizsgálat, 320, 354
 szimplex módszer, 338
 szórásелеmzés, 206
 szórásnégyzet, 18
 csoportok közötti, 208
 csoportokon belüli, 207
 egyesített, 138, 207
 eloszlása, 30
 error, 137, 207
 maradék, 207
 reziduális, 137

T

Taguchi módszere, 353, 359
 Taguchi-féle minőségfogalom, 361
 Taguchi-féle négyzetes
 veszteségfüggvény, 361
 target, 361
 telített terv, 310, 311
 teljes faktoros kísérleti tervek, 283
t-eloszlás (Student-eloszlás), 31
t-eloszlás szabadsági foka, 31
 térbeli korlátozás, 273
 terv centruma, 284
 tervezett összehasonlítások, 229
 toleranciaintervallum, 98
 torzítatlan becslés, 35
 torzított becslés, 35
 TOST, 84
 több szórásnégyzet összehasonlítása, 76
 többfaktoros kísérletek, 275

többszörös célfüggvény, 278
 többszörös összehasonlítások, 229
 kockázata, 229
 többváltozós eloszlás
 sűrűségfüggvénye, 104
 többváltozós lineáris regresszió, 162
t-próba, 66
t-próba, kétmintás, 70
t-próba, páros, 72
 transzformáció, 285, 354
 arcsin, 228
 Box-Cox, 222, 354
 diszkrét függő változóé, 228
 logit-, 372
 omega-, 372
 ortogonalizáló, 329
 trend, 201
 tűrési tartomány, 362
 tűréstervezés, 375

U,Ú

ugrás, 202

V

válaszfelület módszere, 326
 validálás, 379
 valószínűségi modell, 357
 valószínűségi változó, 13
 diszkrét, 13
 folytonos, 13
 függetlensége, 105
 függvényének várható értéke, 17
 sűrűség- és eloszlásfüggvénye, 13, 14
 várható érték, 16
 várható értékre ható faktorok, 365
 variációs intervallum, 284, 318, 327
 variációs koefficiens, 367
 variancia, 18
 variancia komponensek becslése, 251
 varianciaanalízis, 206
 varianciák azonossága (homogenitás),
 217
 variancianalízis
 feltételei, 209
 varianciára ható faktorok, 365
 véletlen blokk, 259
 véletlen faktor, 247

véletlen hiba, 12, 187
véletlen minta, 25
véletlenszerű sorrend, 133
véletlenszerűsítés, 317, 355
veszteség, 361
veszteségfüggvény, 361
    alkalmazása diszkrét változóra, 372
    várható értéke, 363
V-optimális terv, 274

W

Welch-próba, 72

Z

zajfaktorok, 350, 376
z-eloszlás, 20
z-próba, 48

Társaságunk az amerikai Quest cég Statistica partnereként ajánlja a

Statistica

programcsomagot minőségügyi és kísérlettervezési felhasználásra. A Statistica szoftver széles körben alkalmazható statisztikai adatok kezelésére, elemzésére, valamint az eredmények numerikus és grafikus ábrázolására. Ezen belül kiváló eszközöket biztosít minőségellenőrzési, folyamat-elemzési, kísérlettervezési és más mérnöki statisztikai feladatok elvégzéséhez.

A mértékadónak tartott független amerikai tanácsadó Gartner cég a Statistica programot a "piacvezető" kategóriába sorolta a 2016. februárban közzétett "Advanced Analytics Platforms" elemzésében (www.quest.com/reginbound/dell-statistica-is-a-leader-in-the-2016-gartner-magic-quadrant-for-advanced-analytics/).

A Statistica programot vállalati informatikai rendszerekbe integrálva is sikerrel alkalmazzák minőségellenőrzési és egyéb vállalati folyamatok on-line támogatására.

Példák a szoftver alkalmazására

Folyamatok ellenőrzése

Ellenőrző kártyák (rövid gyártási ciklusokra is)

- Hibák Pareto-elemzése
- Mintavételi tervek
- Képességvizsgálat (Cp, Pp), nemnormális eloszlásokra is
- R&R vizsgálat
- gazdag ANOVA választék
- ingadozás-források számszerűsítése

Kísérlettervezés

Két- és háromszintes faktortervek, kompozíciós tervek, latin négyzet

- Taguchi módszerek
- Tervek elegyekre és egyéb korlátozott terekre
- D- és A-optimális tervek

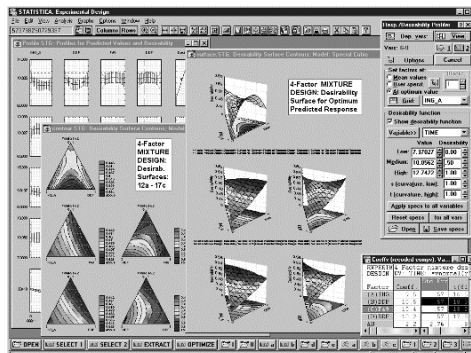
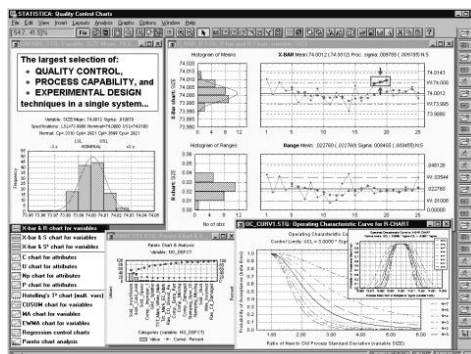
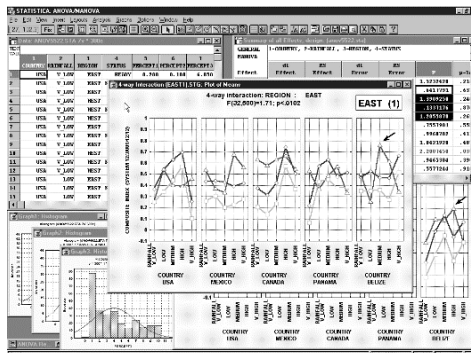
Six Sigma

A program sokoldalúan támogatja a Six Sigma projekteket.

Szolgáltatásaink

Technikai segítség • **Konzultáció** alkalmazási és statisztikai kérdésekben • **Betanítás** • **Update információ** • **Tanfolyamok** szervezése

További információkkal rendelkezésére állunk az alábbi címen és a www.statsoft.hu oldalon.

StatSoft Hungary Informatikai Kft

1075 Budapest, Károly körút 1. • Telefon: 235-0524 • Fax: 235-0525 • E-mail: info@statsoft.hu

L. K. Quality Bt.

20 év

L. K. Quality Bt. 20 éve segíti a minőségügyi szakemberek folyamatfejlesztő munkáit az alábbi szoftverekkel:

MINITAB statisztikai szoftver egy egységes számítógépes program, melyet a minőséggel foglalkozó, Hat Sigma projekteket futtató szakemberek használnak szerte a világon.

Quality Companion szoftvert minőségfejlesztő (Lean, Hat Sigma) projektek menedzselésére használják. A több mint 100 minőségi eszköz felhasználásával nyomon követhető a folyamat javítása.

DATALYZER egy műhelyszintű szoftvercsomag minőségügyi szakemberek számára, mely több modult tartalmaz:

Spectrum SPC szoftver az online módon beke-
rülő adatokat valós időben megjeleníti az ellen-
őrzőkártyán és riaszt, ha szükséges.

FMEA kockázatértékelő, hibamegelőző szoftver.

Gage Management mérőeszköz nyilvántartásra
és mérőrendszer elemzésére használt szoftver.

OEE (Overall Equipment Effectiveness) egy átfogó
berendezés-hatékonytágot elemző szoftver.

SPC Wizard az SPC-monitorizálás során felme-
rülő problémák elemzésére és megoldására
használt szoftver.

SPC Quickie egyszerűsített SPC szoftver, mely
a statisztikai folyamatszabályozás (SPC) beve-
zetését szolgálja.

www.lkq.hu

■ L. K. Quality Bt.

20 év

SigmaXL egy Excel bővitmény, kimondottan minőségfejlesztő szakemberek részére Lean és Hat Sigma projektek futtatásához. Az Excel alkalmazása mellett igen jó teljesítmény/ár arányt nyújt.

DiscoverSim egy Excel bővitmény, a véletlenszerűséget behozza az optimalizálási folyamatba a Monte Carlo szimuláció használatával. A Hat Sigma minőség tervezésének (DFSS) hatékony eszköze.

XLSTAT egy Excel bővitmény, általános statisztikai szoftver hét modullal: Sensory, Marketing, Forecast, Biomed, Ecology, Psychology, Quality.

ProcessModel szoftver segítségével a folyamatok ábrázolhatók, életre kelthetők, elemezhetők és optimalizálhatók valamint elvégezhetők a "mi lenne ha" elemzések.

Analytica kockázatelemzést készít hatásdiagrammal, érzékenységi elemzéssel, Monte Carlo szimulációval és segítséget nyújt a döntéshozatalokhoz.

SnagIt szoftver segítségével a számítógép képernyőjéről minden levehető, melyet követően a kép egyszerűen szerkeszthető s több fájlformátumban el is menthető.

A **Camtasia** egy könnyen kezelhető, kimagasló tudással rendelkező video készítő és szerkesztő szoftver.

www.lkq.hu